

Fylkesmennene
Fylkeskommuner

Periodisering i fag med lokalt gitt eksamen – «Plogging»

Utdanningsdirektoratet vil i dette brevet gi avklaringer knyttet til periodisering i fag med lokalt gitt eksamen i videregående opplæring. Bakgrunnen for brevet er at vi har mottatt flere henvendelser om det er adgang til å periodisere opplæringen.

Periodisering forstås her som at fagene avsluttes etter en termin i stedet for å gå over et opplæringsår. Elevene får det fastsatte timetallet etter Læreplanverket for Kunnskapsløfter i begge fagene, men over en kortere periode. Elevene får for eksempel opplæring i naturfag første termin (NAT1001), får standpunktkarakter og kan bli trukket til eksamen. De er da ferdig med faget. Andre termin får de opplæring i matematikk (MAT1001 eller MAT1006), får standpunktkarakter og kan bli trukket til eksamen i faget.

Spørsmålet om periodisering i fag reiser flere problemstillinger, blant annet om trekk til eksamen og elevers rett til vurdering. Vi vil redegjøre nærmere for disse nedenfor.

Rettslige problemstillinger og direktoratets vurdering

Vi viser til spørsmål om forskrift til opplæringsloven § 3-18 er til hinder for periodisering av opplæringen i fag med lokalt gitt eksamen i videregående opplæring. Bakgrunnen har vært ulike oppfatninger om hvordan § 3-18 fjerde ledd om tidspunktet for fastsettelse av standpunktkarakterer i fag med lokalt gitt eksamen skal forstås.

Det følger § 3-18 fjerde ledd etter endringer høsten 2015 at standpunktkarakter i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsettes senest dagen før skolen gjennomfører den første lokalt gitte eksamenen i faget på det aktuelle trinnet innenfor utdanningsprogrammet.

Etter endringen høsten 2015 følger det nå tydelig av fjerde ledd at bestemmelsen skal tolkes slik at bestemmelsen gjelder fagene enkeltvis, ikke samlet. Formålet med fjerde ledd er å fastsette ett siste tidspunkt for når skolene må ha fastsatt standpunktkarakterer i fag med lokalt gitt eksamen. Formålet med bestemmelsen er ikke å stenge for fleksibilitet, herunder periodisering, men å sikre at eksamenskarakterer i et fag ikke påvirker standpunktkarakteren i det aktuelle faget. Fjerde ledd kan ikke tolkes som å regulere tidligste tidspunkt en standpunktkarakter kan fastsettes, her er det andre regler som har betydning. Dette betyr at standpunktkarakter i faget naturfag kan settes tidligere enn øvrige fag med lokalt gitt eksamen ved periodisering som i eksemplet over. Forutsetningen er at dette ikke er i strid med andre bestemmelser i opplæringsloven med forskrifter.

Vi trekker nedenfor frem noen bestemmelser som skoleeier og skolen bør være oppmerksomme på ved periodisering:

Retten til vurdering

Dersom skolene periodiserer opplæringen i ett eller flere fag må opplæringen i faget/fagene organiseres og gjennomføres på en slik måte at elevens rett til vurdering etter forskriften ivaretas. Forskriften åpner for at fag kan organiseres på andre måter enn over et opplæringsår, jf. § 3-13 femte ledd som sier at halvårsvurdering gjennomføres midt i *opplæringsperioden* på hvert årstrinn.

Vi peker her på at det følger av § 3-18 andre ledd at standpunktkarakteren skal baseres på et bredt vurderingsgrunnlag som samlet viser kompetansen eleven har i faget, jf. § 3-3. Dette innebærer at skolene må ha ordninger som gjør at elevens rett til å vise og utvikle sin kompetanse blir ivarettatt når opplæringsperioden blir kortere. Eleven skal ha mulighet til å forbedre sin kompetanse i faget gjennom opplæringstida i faget.

Ved periodisering av fag skal elevene ha det antallet timer i faget som følger av fag- og timefordelingen, men opplæringsperioden vil bli kortere. Det er derfor svært viktig at skolene har gode rutiner når det gjelder varsling om at det ikke foreligger vurderingsgrunnlag i faget, samt at elevene har mulighet til å skaffe vurderingsgrunnlag eller forbedre sin kompetanse i faget.

I de tilfellene det ikke er grunnlag for å sette standpunktkarakter i et fag for en elev, skal det gjøres enkeltvedtak om at standpunktkarakter ikke blir gitt, jf. § 3-18 sjettede ledd. For at det skal kunne gjøres enkeltvedtak om å ikke gi karakter, skal eleven varsles skriftlig etter § 3-7. Varselet skal gis uten ugrunnet opphold og gi eleven mulighet til å skaffe grunnlag for halvårsvurdering med karakter og standpunktkarakter. Det skal sendes et særskilt varsel for denne, jf. Udir-1-2010.

Trekkordning til eksamen

Fylkeskommunen og skolen må også sikre at trekket til og gjennomføringen av lokalt gitt eksamen er i samsvar med forskriften kapittel 3 og rundskriv Udir-1-2009 *Trekkordning ved eksamen i Kunnskapsløftet*.

Det følger av Udir-1-2009 *Trekkordning ved eksamen i Kunnskapsløftet* at cirka 20% av elevene på Vg1 og Vg2 skal trekkes ut til eksamen i ett fag. Fylkeskommunen må sørge for at trekket fordeler seg jevnt på fag og skoler over tid. Fylkesmannen har et overordnet ansvar for at fordelingen på fag er rimelig.

Vi legger til grunn av om eleven *blir* trukket ut til naturfag etter første termin, vil hun eller han ikke vil bli trukket til eksamen i noen andre trekkfag andre termin. Dersom eleven *ikke blir* trukket ut i naturfag etter første termin vil eleven ikke kunne trekkes i dette faget etter andre termin våren, men eleven kan trekkes i øvrige trekkfag på det aktuelle trinnet.

Oppsummert

Det er mulig å periodisere opplæringen i fag i videregående opplæring i fag med lokalt gitt eksamen. Forutsetningen er at periodiseringen er i samsvar med krav i opplæringsloven med forskrifter. Vi viser særlig til eleven skal ha det fastsatte timetallet etter læreplanverket i fag som periodiseres, retten til vurderingen og trekkordningen til eksamen. Det er skoleeiers ansvar å sikre at periodisering er innenfor lovens og forskriftenes rammer.

Vennlig hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Kjersti Botnan Larsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent